

Cuprins general

Constituția României	1
Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și protocoalele adiționale	73
Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene	127

Constituția României

Constituția României a fost adoptată în ședința Adunării Constituante din 21 noiembrie 1991, a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 233 din 21 noiembrie 1991 și a intrat în vigoare în urma aprobării ei prin Referendumul național din 8 decembrie 1991.

În anul 2003 Constituția a fost revizuită prin Legea nr. 429/2003, lege ce a fost aprobată prin Referendumul național din 18-19 octombrie 2003 și a intrat în vigoare la data de 29 octombrie 2003, data publicării în Monitorul Oficial nr. 758 din 29 octombrie 2003 a Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 22 octombrie 2003 pentru confirmarea rezultatului Referendumului național din 18-19 octombrie 2003 privind Legea de revizuire a Constituției României.

În urma revizuirii, Constituția a fost republicată de Consiliul Legislativ, în temeiul art. 152 din Constituție, cu reactualizarea denumirilor și dându-se textelor o nouă numerotare, în Monitorul Oficial nr. 767 din 31 octombrie 2003.

Cuprins

Titlul I. Principii generale	9
Articolul 1. Statul român	
Articolul 2. Suveranitatea	
Articolul 3. Teritoriul	
Articolul 4. Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni	
Articolul 5. Cetățenia	
Articolul 6. Dreptul la identitate	
Articolul 7. Românii din străinătate	
Articolul 8. Pluralismul și partidele politice	
Articolul 9. Sindicatele, patronatele și asociațiile profesionale	
Articolul 10. Relații internaționale	
Articolul 11. Dreptul internațional și dreptul intern	
Articolul 12. Simboluri naționale	
Articolul 13. Limba oficială	
Articolul 14. Capitala	
Titlul II. Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale	13
Capitolul I. Dispoziții comune	13
Articolul 15. Universalitatea	
Articolul 16. Egalitatea în drepturi	
Articolul 17. Cetățenii români în străinătate	
Articolul 18. Cetățenii străini și apatrizii	
Articolul 19. Extradarea și expulzarea	
Articolul 20. Tratatelor internaționale privind drepturile omului	
Articolul 21. Accesul liber la justiție	
Capitolul II. Drepturile și libertățile fundamentale	15
Articolul 22. Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică	
Articolul 23. Libertatea individuală	

- Articolul 24. Dreptul la apărare
- Articolul 25. Libera circulație
- Articolul 26. Viața intimă, familială și privată
- Articolul 27. Inviolabilitatea domiciliului
- Articolul 28. Secretul corespondenței
- Articolul 29. Libertatea conștiinței
- Articolul 30. Libertatea de exprimare
- Articolul 31. Dreptul la informație
- Articolul 32. Dreptul la învățătură
- Articolul 33. Accesul la cultură
- Articolul 34. Dreptul la ocrotirea sănătății
- Articolul 35. Dreptul la mediu sănătos
- Articolul 36. Dreptul de vot
- Articolul 37. Dreptul de a fi ales
- Articolul 38. Dreptul de a fi ales în Parlamentul European
- Articolul 39. Libertatea întrunirilor
- Articolul 40. Dreptul de asociere
- Articolul 41. Munca și protecția socială a muncii
- Articolul 42. Interzicerea muncii forțate
- Articolul 43. Dreptul la grevă
- Articolul 44. Dreptul de proprietate privată
- Articolul 45. Libertatea economică
- Articolul 46. Dreptul la moștenire
- Articolul 47. Nivelul de trai
- Articolul 48. Familia
- Articolul 49. Protecția copiilor și a tinerilor
- Articolul 50. Protecția persoanelor cu handicap
- Articolul 51. Dreptul de petiționare
- Articolul 52. Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică
- Articolul 53. Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

Capitolul III. Îndatoririle fundamentale _____ **30**

- Articolul 54. Fidelitatea față de țară

Articolul 55. Apărarea țării	
Articolul 56. Contribuții financiare	
Articolul 57. Exercițarea drepturilor și a libertăților	
Capitolul IV. Avocatul Poporului	31
Articolul 58. Numirea și rolul	
Articolul 59. Exercițarea atribuțiilor	
Articolul 60. Raportul în fața Parlamentului	
Titlul III. Autoritățile publice	33
Capitolul I. Parlamentul	33
<i>Secțiunea 1. Organizare și funcționare</i>	33
Articolul 61. Rolul și structura	
Articolul 62. Alegerea Camerelor	
Articolul 63. Durata mandatului	
Articolul 64. Organizarea internă	
Articolul 65. Ședințele Camerelor	
Articolul 66. Sesiuni	
Articolul 67. Actele juridice și cvorumul legal	
Articolul 68. Caracterul public al ședințelor	
<i>Secțiunea a 2-a. Statutul deputaților și al senatorilor</i>	35
Articolul 69. Mandatul reprezentativ	
Articolul 70. Mandatul deputaților și al senatorilor	
Articolul 71. Incompatibilități	
Articolul 72. Imunitatea parlamentară	
<i>Secțiunea a 3-a. Legiferarea</i>	37
Articolul 73. Categorii de legi	
Articolul 74. Inițiativa legislativă	
Articolul 75. Sesizarea Camerelor	
Articolul 76. Adoptarea legilor și a hotărârilor	
Articolul 77. Promulgarea legii	
Articolul 78. Intrarea în vigoare a legii	
Articolul 79. Consiliul Legislativ	
Capitolul II. Președintele României	40
Articolul 80. Rolul Președintelui	
Articolul 81. Alegerea Președintelui	

- Articolul 82. Validarea mandatului și depunerea jurământului
- Articolul 83. Durata mandatului
- Articolul 84. Incompatibilități și imunități
- Articolul 85. Numirea Guvernului
- Articolul 86. Consultarea Guvernului
- Articolul 87. Participarea la ședințele Guvernului
- Articolul 88. Mesaje
- Articolul 89. Dizolvarea Parlamentului
- Articolul 90. Referendumul
- Articolul 91. Atribuții în domeniul politicii externe
- Articolul 92. Atribuții în domeniul apărării
- Articolul 93. Măsuri excepționale
- Articolul 94. Alte atribuții
- Articolul 95. Suspendarea din funcție
- Articolul 96. Punerea sub acuzare
- Articolul 97. Vacanța funcției
- Articolul 98. Interimatul funcției
- Articolul 99. Răspunderea președintelui interimar
- Articolul 100. Actele Președintelui
- Articolul 101. Indemnizația și celelalte drepturi

Capitolul III. Guvernul _____ 46

- Articolul 102. Rolul și structura
- Articolul 103. Investiția
- Articolul 104. Jurământul de credință
- Articolul 105. Incompatibilități
- Articolul 106. Încetarea funcției de membru al Guvernului
- Articolul 107. Primul-ministru
- Articolul 108. Actele Guvernului
- Articolul 109. Răspunderea membrilor Guvernului
- Articolul 110. Încetarea mandatului

Capitolul IV. Raporturile Parlamentului cu Guvernul _____ 49

- Articolul 111. Informarea Parlamentului
- Articolul 112. Întrebări, interpelări și moțiuni simple
- Articolul 113. Moțiunea de cenzură
- Articolul 114. Angajarea răspunderii Guvernului

Articolul 115. Delegarea legislativă	
Capitolul V. Administrația publică	52
<i>Secțiunea 1. Administrația publică centrală</i>	
<i>de specialitate</i>	52
Articolul 116. Structura	
Articolul 117. Înființarea	
Articolul 118. Forțele armate	
Articolul 119. Consiliul Suprem de Apărare a Țării	
<i>Secțiunea a 2-a. Administrația publică locală</i>	53
Articolul 120. Principii de bază	
Articolul 121. Autorități comunale și orășenești	
Articolul 122. Consiliul județean	
Articolul 123. Prefectul	
Capitolul VI. Autoritatea judecătorească	55
<i>Secțiunea 1. Instanțele judecătorești</i>	55
Articolul 124. Înfăptuirea justiției	
Articolul 125. Statutul judecătorilor	
Articolul 126. Instanțele judecătorești	
Articolul 127. Caracterul public al dezbaterilor	
Articolul 128. Folosirea limbii materne și a interpretului în justiție	
Articolul 129. Folosirea căilor de atac	
Articolul 130. Poliția instanțelor	
<i>Secțiunea a 2-a. Ministerul Public</i>	57
Articolul 131. Rolul Ministerului Public	
Articolul 132. Statutul procurorilor	
<i>Secțiunea a 3-a. Consiliul Superior al Magistraturii</i>	57
Articolul 133. Rolul și structura	
Articolul 134. Atribuții	
Titlul IV. Economia și finanțele publice	60
Articolul 135. Economia	
Articolul 136. Proprietatea	
Articolul 137. Sistemul financiar	
Articolul 138. Bugetul public național	
Articolul 139. Impozite, taxe și alte contribuții	

Articolul 140. Curtea de Conturi

Articolul 141. Consiliul Economic și Social

Titlul V. Curtea Constituțională _____ 64

Articolul 142. Structura

Articolul 143. Condiții pentru numire

Articolul 144. Incompatibilități

Articolul 145. Independența și inamovibilitatea

Articolul 146. Atribuții

Articolul 147. Deciziile Curții Constituționale

Titlul VI. Integrarea euroatlantică _____ 67

Articolul 148. Integrarea în Uniunea Europeană

Articolul 149. Aderarea la Tratatul Atlanticului de Nord

Titlul VII. Revizuirea Constituției _____ 69

Articolul 150. Inițiativa revizuirii

Articolul 151. Procedura de revizuire

Articolul 152. Limitele revizuirii

Titlul VIII. Dispoziții finale și tranzitorii _____ 71

Articolul 153. Intrarea în vigoare

Articolul 154. Conflictul temporal de legi

Articolul 155. Dispoziții tranzitorii

Articolul 156. Republicarea Constituției

Cuprins

Preambul	133
Titlul I. Demnitatea	134
Articolul 1. Demnitatea umană	
Articolul 2. Dreptul la viață	
Articolul 3. Dreptul la integritate al persoanei	
Articolul 4. Interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante	
Articolul 5. Interzicerea sclaviei și a muncii forțate	
Titlul II. Libertățile	135
Articolul 6. Dreptul la libertate și la siguranță	
Articolul 7. Respectarea vieții private și de familie	
Articolul 8. Protecția datelor cu caracter personal	
Articolul 9. Dreptul la căsătorie și dreptul de a întemeia o familie	
Articolul 10. Libertatea de gândire, de conștiință și de religie	
Articolul 11. Libertatea de exprimare și de informare	
Articolul 12. Libertatea de întrunire și de asociere	
Articolul 13. Libertatea artelor și științelor	
Articolul 14. Dreptul la educație	
Articolul 15. Libertatea de alegere a ocupației și dreptul la muncă	
Articolul 16. Libertatea de a desfășura o activitate comercială	
Articolul 17. Dreptul de proprietate	
Articolul 18. Dreptul de azil	
Articolul 19. Protecția în caz de strămutare, expulzare sau extrădare	
Titlul III. Egalitatea	137
Articolul 20. Egalitatea în fața legii	

- Articolul 21. Nediscriminarea
- Articolul 22. Diversitatea culturală, religioasă și lingvistică
- Articolul 23. Egalitatea între femei și bărbați
- Articolul 24. Drepturile copilului
- Articolul 25. Drepturile persoanelor în vârstă
- Articolul 26. Integrarea persoanelor cu handicap

Titlul IV. Solidaritatea _____ 139

- Articolul 27. Dreptul lucrătorilor la informare și la consultare în cadrul întreprinderii
- Articolul 28. Dreptul de negociere și de acțiune colectivă
- Articolul 29. Dreptul de acces la serviciile de plasament
- Articolul 30. Protecția în cazul concedierii nejustificate
- Articolul 31. Condiții de muncă echitabile și corecte
- Articolul 32. Interzicerea muncii copiilor și protecția tinerilor la locul de muncă
- Articolul 33. Viața de familie și viața profesională
- Articolul 34. Securitatea socială și asistența socială
- Articolul 35. Protecția sănătății
- Articolul 36. Accesul la serviciile de interes economic general
- Articolul 37. Protecția mediului
- Articolul 38. Protecția consumatorilor

Titlul V. Drepturile cetățenilor _____ 141

- Articolul 39. Dreptul de a alege și de a fi ales în Parlamentul European
- Articolul 40. Dreptul de a alege și de a fi ales în cadrul alegerilor locale
- Articolul 41. Dreptul la bună administrare
- Articolul 42. Dreptul de acces la documente
- Articolul 43. Ombudsmanul European
- Articolul 44. Dreptul de petiționare
- Articolul 45. Libertatea de circulație și de ședere
- Articolul 46. Protecția diplomatică și consulară

Titlul VI. Justiția _____ **143**

Articolul 47. Dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil

Articolul 48. Prezumția de nevinovăție și dreptul la apărare

Articolul 49. Principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor

Articolul 50. Dreptul de a nu fi judecat sau condamnat de două ori pentru aceeași infracțiune

Titlul VII. Dispoziții generale care reglementează interpretarea și aplicarea cartei _____ **144**

Articolul 51. Domeniul de aplicare

Articolul 52. Întinderea și interpretarea drepturilor și principiilor

Articolul 53. Nivelul de protecție

Articolul 54. Interzicerea abuzului de drept

Cuprins

Articolul 1. Obligația de a respecta drepturile omului

Titlul I. Drepturi și libertăți _____ 80

Articolul 2. Dreptul la viață

Articolul 3. Interzicerea torturii

Articolul 4. Interzicerea sclaviei și a muncii forțate

Articolul 5. Dreptul la libertate și la siguranță

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

Articolul 7. Nicio pedeapsă fără lege

Articolul 8. Dreptul la respectarea vieții private și de familie

Articolul 9. Libertatea de gândire, de conștiință și de religie

Articolul 10. Libertatea de exprimare

Articolul 11. Libertatea de întrunire și de asociere

Articolul 12. Dreptul la căsătorie

Articolul 13. Dreptul la un recurs efectiv

Articolul 14. Interzicerea discriminării

Articolul 15. Derogare în caz de stare de urgență

Articolul 16. Restricții ale activității politice a străinilor

Articolul 17. Interzicerea abuzului de drept

Articolul 18. Limitarea folosirii restrângerii drepturilor

Titlul II. Curtea Europeană a Drepturilor Omului _____ 87

Articolul 19. Înființarea Curții

Articolul 20. Numărul judecătorilor

Articolul 21. Condiții de exercitare a funcțiilor

Articolul 22. Alegerea judecătorilor

Articolul 23. Durata mandatului și revocarea

Articolul 24. Grefa și raportorii

Articolul 25. Adunarea generală a Curții

Articolul 26. Completele de judecatori unici, comitete,

Camere și Marea Cameră

Articolul 27. Competența judecătorilor unici

Articolul 28. Competența comitetelor

Articolul 29. Decizii ale Camerelor asupra admisibilității și fondului

- Articolul 30. Desesizarea în favoarea Marii Camere
- Articolul 31. Atribuții ale Marii Camere
- Articolul 32. Competența Curții
- Articolul 33. Cauze interstatuale
- Articolul 34. Cereri individuale
- Articolul 35. Condiții de admisibilitate
- Articolul 36. Intervenția terților
- Articolul 37. Scoaterea de pe rol
- Articolul 38. Examinarea în contradictoriu a cauzei
- Articolul 39. Soluționări pe cale amiabilă
- Articolul 40. Audiere publică și acces la documente
- Articolul 41. Reparație echitabilă
- Articolul 42. Hotărârile Camerelor
- Articolul 43. Retrimiteră în fața Marii Camere
- Articolul 44. Hotărâri definitive
- Articolul 45. Motivarea hotărârilor și deciziilor
- Articolul 46. Forța obligatorie și executarea hotărârilor
- Articolul 47. Avize consultative
- Articolul 48. Competența consultativă a Curții
- Articolul 49. Motivarea avizelor consultative
- Articolul 50. Cheltuieli de funcționare a Curții
- Articolul 51. Privilegii și imunități ale judecătorilor

Titlul III. Dispoziții diverse _____ 99

- Articolul 52. Anchetele Secretarului general
- Articolul 53. Apărarea drepturilor omului recunoscute
- Articolul 54. Competențele Comitetului Miniștrilor
- Articolul 55. Renunțarea la alte mijloace de reglementare a diferendelor
- Articolul 56. Aplicare teritorială
- Articolul 57. Rezerve
- Articolul 58. Denunțare
- Articolul 59. Semnare și ratificare

Primul Protocol adițional la Convenție _____ 102

- Articolul 1. Protecția proprietății
- Articolul 2. Dreptul la instruire

Articolul 3. Dreptul la alegeri libere

Articolul 4. Aplicare teritorială

Articolul 5. Raportare la Convenție

Articolul 6. Semnare și ratificare

**Protocolul nr. 4 recunoscând anumite drepturi
și libertăți, altele decât cele deja înscrise în Convenție** _____ 104
și în Primul Protocol adițional la Convenție

Articolul 1. Interzicerea privării de libertate pentru datorii

Articolul 2. Libertatea de circulație

Articolul 3. Interzicerea expulzării propriilor cetățeni

Articolul 4. Interzicerea expulzărilor colective de străini

Articolul 5. Aplicare teritorială

Articolul 6. Raportare la Convenție

Articolul 7. Semnare și ratificare

**Protocolul nr. 6 privind abolirea pedepsei cu
moartea** _____ 107

Articolul 1. Abolirea pedepsei cu moartea

Articolul 2. Pedepsa cu moartea în timp de război

Articolul 3. Interzicerea derogărilor

Articolul 4. Interzicerea rezervelor

Articolul 5. Aplicare teritorială

Articolul 6. Raportare la Convenție

Articolul 7. Semnare și ratificare

Articolul 8. Intrare în vigoare

Articolul 9. Funcțiile depozitarului

Protocolul nr. 7 _____ 109

Articolul 1. Garanții procedurale în cazul expulzărilor de
străini

Articolul 2. Dreptul la două grade de jurisdicție în materie
penală

Articolul 3. Dreptul la despăgubiri în caz de eroare judiciară

Articolul 4. Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de
două ori

Articolul 5. Egalitatea între soți

- Articolul 6. Aplicare teritorială
- Articolul 7. Raportare la Convenție
- Articolul 8. Semnare și ratificare
- Articolul 9. Intrare în vigoare
- Articolul 10. Funcțiile depozitarului

Protocolul nr. 12 _____ 113

- Articolul 1. Interzicerea generală a discriminării
- Articolul 2. Aplicarea teritorială
- Articolul 3. Raportarea la Convenție
- Articolul 4. Semnarea și ratificarea
- Articolul 5. Intrarea în vigoare
- Articolul 6. Funcțiile depozitarului

**Protocolul nr. 13 privind abolirea pedepsei
cu moartea în toate circumstanțele** _____ 116

- Articolul 1. Abolirea pedepsei cu moartea
- Articolul 2. Interzicerea derogărilor
- Articolul 3. Interzicerea rezervelor
- Articolul 4. Aplicare teritorială
- Articolul 5. Raportare la Convenție
- Articolul 6. Semnare și ratificare
- Articolul 7. Intrare în vigoare
- Articolul 8. Funcțiile depozitarului

Protocolul nr. 15 _____ 119

Articolele 1-9

Protocolul nr. 16 _____ 122

Articolele 1-11